

Exposició: "Cas d'estudi. Cos, espai i temps en Bruce Nauman"
Institut Valencià d'Art Modern
23 de febrer 2015 – 28 de juny 2015

Comissària: Mª Jesús Folch, conservadora de l'IVAM

Amb l'objectiu d'anar més enllà de l'exposició, d'aprofundir en l'estudi de l'obra d'un artista present en la col·lecció de l'IVAM, es planteja "Cas d'estudi. Cos, espai i temps en Bruce Nauman". És una selecció de 14 obres de l'artista nord-americà –deu de la col·lecció de l'IVAM i quatre cortesia d'Electronic Arts Intermix– que es presenten junt amb obres de Man Ray, Marcel Duchamp, Georges Hugnet, Samuel Beckett, Richard Serra, Steve Reich, Merce Cunningham i John Cage, per a contextualitzar i analitzar el treball de Nauman (Fort Wayne, Indiana, 1942).

L'exposició comença en el replà del primer pis de l'IVAM, on es projecten dos pel·lícules de Samuel Beckett –*Film* (1965) i *Quadratt I-II* (1981)– que servixen per a introduir el sentit de la circularitat, de la falta de principi i el fi en la narrativa de les primeres obres de Nauman.

Ja en la sala, el recorregut expositiu s'inicia amb l'anàlisi de la producció fílmica i videogràfica de Nauman elaborada entre 1967 i 1969, en la qual es distingixen tres blocs ben diferents. El primer està integrat per les pel·lícules que va executar en el seu estudi de Mill Valley (1967), a Califòrnia, en les quals pretenia experimentar amb les teories de la Gestalt, transformant qualsevol activitat diària en art, com és el cas de *Bouncing Two Balls Between the Floor and Ceiling with Changing Rhythms*.

El segon bloc el componen els vídeos duts a terme durant la seua estada a Southampton (1968-1969), Nova York, durant la qual va treballar explorant les possibilitats de manipulació de la càmera i dels seus efectes sobre els mecanismes de la nostra percepció. D'una banda, sobre l'espai creant una

tensió extraordinària entre els estats de mobilitat i immobilitat —*Revolving upside down, Wall Floor Positions, Stamping in the studio*—, i d'una altra, sobre l'apreciació del temps, provocant alteracions entre el so i el moviment —*Bouncing in the corner nº 1, Lip Sync, Violin tuned D.E.A.D.*

L'últim bloc reuneix una de les filmacions efectuades amb alentiment a Los Angeles (1969) en les quals va voler aconseguir l'abstracció de la imatge provocant la ralentització i la ruptura del moviment. Esta peça és el precedent d'una sèrie de preses fotogràfiques, realitzades en col·laboració amb Jack Fulton sobre la manipulació facial i corporal i basades en els seus dibuixos de 1967. *Studies for Holograms* (AE), 1970, formen part d'este conjunt de producció en què Nauman explora el seu propi cos com a material expressiu utilitzant diferents tècniques com la fotografia d'infrarojos, els hologrames o el cine.

La visita continua amb dos vídeos que preconitzen l'evolució de l'obra de l'artista a partir dels anys setanta. *Flesh to White to Black to Flesh* planteja les idees de Nauman respecte a l'autorepresentació, íntimament relacionades amb l'obra de Samuel Beckett i la idea de màscara com una metàfora de conflicte, alineació i ocultament, i introdueix la connotació política en la seua obra. *Tony Sinking into the Floor; Face Up, and Face Down* anuncia l'eliminació de la presència de l'artista en treballs posteriors per a donar protagonisme al públic, que a partir de llavors és cridat a experimentar i col·laborar en les seues obres.

Junt amb estes dos filmacions es presenta una videoinstal·lació, *Good Boy Bad Boy*, 1985, en la qual la confrontació de sons, els jocs de paraules i els canvis semàntics estan vigents de manera contínua per a interpel·lar l'espectador i una peça d'art gràfic titulada *Frankfurt portfolio*, 1990, que ens mostra els elements propis del llenguatge específic de Nauman com són la duplicació, el reflex i la repetició, que li servixen per a acumular distintes capes de complex significat.

En el context cultural postminimal, sorgit durant la dècada dels seixanta als Estats Units, l'obra artística de Bruce Nauman arranca prenent com a eix central el cos, eix que manté present al llarg de tota la seua trajectòria i que en esta exposició s'analitza en profunditat. Nauman l'utilitza unes vegades com a matèria primera i altres el posa a prova en l'espai i en el temps, i el sotmeten a experiències sensorials sense límit. En tots els casos l'equilibri tens de conceptes i experiències se situa en primera línia. Les seues obres requerixen una atenció continuada i un gran esforç per part de l'espectador, que es veu obligat a confrontar dos tipus diferents d'informació, la sensorial i la intel·lectual, que Nauman manipula, disloca i contraposa constantment.

Sobre Bruce Nauman

Nauman va estudiar en la Universitat de Wisconsin a Madison entre 1960 i 1964, primer matemàtiques i després art, i en la Universitat de Califòrnia a

Davis entre 1965 i 1966, un dels bressols del pensament de la generació Beatnik i del moviment *funk* d'art no objectiu. En els inicis de la seua carrera va realitzar escultures, *performances* i pel·lícules en què el seu cos es va convertir en subjecte i objecte de representació, i el va portar fins als límits més extrems de l'acció física.

Els anys setanta va iniciar la construcció tant d'arquitectures on l'espectador era sotmés a situacions angoixoses i espiat per càmeres de vigilància, com de maquetes de túnels executades amb materials de rebuig. Van seguir estes peces les grans escultures flotants de ferro colat i acer i colorits neons amb connotacions polítiques que van marcar la seua producció fins a mitjan anys huitanta. Llavors, la seua obra va evolucionar recuperant formats no utilitzats des dels seus inicis: el treball amb objectes fosos i el vídeo o la combinació d'ambdós. En estos, animals dissecats, anatomies fragmentades i personatges turmentats es van convertir en metàfores de violència, dolor i patiment.

En l'obra de Nauman es poden trobar múltiples influències. Unes deriven dels diferents corrents artístics del moment com l'art conceptual, l'art corporal (*body art*) o l'art processual; altres se circumscriuen en el territori d'altres disciplines: la literatura, la música, la dansa, el cine i la fotografia, la psicologia o la filosofia.

En moltes de les seues entrevistes Nauman va parlar sobre l'origen dels fonaments del seu art: sobre la Teràpia Gestalt de Frederick Perls i la forma de ser conscient del nostre cos; sobre Ludwig Wittgenstein i el procediment que utilitzava per a pensar, amb els seus jocs i límits del llenguatge; sobre Roland Barthes i el plaer que emanava de la lectura quan el conegut i el desconegut s'enfrontaven; sobre Merce Cunningham i la seua manera de construir la dansa amb activitats i moviments del dia a dia; sobre La Monte Young i el seu concepte de continuïtat en la música. També trobem en la seua obra cites referencials als seus escriptors favorits: Vladimir Nabokov, Samuel Beckett, Malcolm Lowry, Richard Wright, Ralph Ellison, Alain Robbe-Grillet i Elias Canetti, entre altres. I gràcies a totes estes xicotetes contribucions podem no sols arribar a contextualitzar la seua obra sinó, a més, tractar de seguir el procés intel·lectual que va posar en marxa per a realitzar-la, cosa que es convertix en el primer objectiu d'esta mostra.

Inauguració

Com a *preview* de la mostra, el dilluns 23 de febrer a les 19:30 h un grup d'alumnes del Conservatori Superior de Dansa de València, integrat per Belén Pérez, Paula Pachón, Noelia Pastelero, Paula Romero, Marta García, Mª Carmen Guirado, Daniela Quinchi i Manuel Caldito, i tutelat pels professors Tatiana Clavel i Santi de la Fuente, presentarà un espectacle concebut amb motiu de l'exposició.